

# KARTA KURSU

2025/2026

|                 |                                   |                     |  |
|-----------------|-----------------------------------|---------------------|--|
| Nazwa           | <b>Wstęp do kognitywistyki</b>    |                     |  |
| Nazwa w j. ang. | Introduction to Cognitive Science |                     |  |
| Koordynator     | Dr hab. Andrzej Dąbrowski         | Zespół dydaktyczny  |  |
| Semestr studiów | I                                 | Dr Anna Sarosiek    |  |
| Punktacja ECTS* | 4                                 | Dr Magdalena Reuter |  |

## Opis kursu (cele kształcenia)

Celem kursu jest zapoznanie studentów z najważniejszymi problemami, jakie podejmowane są w ramach kognitywistyki: omówienie kontekstu historycznego (powstanie i rozwój kognitywistyki), przeanalizowanie multi- i interdyscyplinarnego charakteru kognitywistyki, omówienie neurobiologicznych podstaw umysłu, a zwłaszcza funkcjonowania mózgu, prezentacja różnych modeli umysłu (reprezentacjonizm, komputacjonizm, koneksjonizm, modularyzm, model dynamiczny, *embodiment*), zapoznanie z problematyką procesów poznawczych i świadomości, omówienie głównych metateoretycznych problemów.

## Warunki wstępne

|              |     |
|--------------|-----|
| Wiedza       | --- |
| Umiejętności | --- |
| Kursy        | --- |

## Efekty kształcenia

|              | Efekt kształcenia dla kursu                                                                          | Odniesienie do efektów kierunkowych |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Wiedza       | W01: Wie czym jest kognitywistyka i zna jej charakter multi- i interdyscyplinarny.                   | K_W01, K_W02                        |
|              | W02: Zna główne perspektywy teoretyczne, w jakich bada się umysł, zna podstawowe pojęcia i problemy. | K_W01, K_W03                        |
|              | W03: Zna ograniczenia i możliwości poznawcze sztucznych systemów.                                    | K_W05                               |
| Umiejętności | Efekt kształcenia dla kursu                                                                          | Odniesienie do efektów kierunkowych |

|  |                                                                                                                                                                                                                       |       |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
|  | U01: Potrafi rozpoznawać i porównywać wyniki z różnych dziedzin i dyscyplin wiedzy; potrafi poprawnie stosować terminy i pojęcia z obszaru kognitywistyki, potrafi formułować i analizować problemy kognitywistyczne. | K_U01 |
|  | U02: Potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać swoją wiedzę z zakresu kognitywistyki.                                                                                                                  | K_U04 |
|  | U03: Potrafi przedstawiać swoje stanowisko, argumentować i dyskutować w oparciu o zdobytą wiedzę.                                                                                                                     | K_U06 |

| Kompetencje społeczne | Efekt kształcenia dla kursu                                                                                                                                                   | Odniesienie do efektów kierunkowych |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
|                       | K01: Wykorzystuje posiadaną wiedzę z zakresu kognitywistyki w praktyce życia.<br>K02: Rozumie potrzebę pogłębiania i aktualizowania zdobytej wiedzy z zakresu kognitywistyki. | K_K01<br>K_K02                      |

| Organizacja   |            |                     |  |    |  |   |  |   |  |   |   |
|---------------|------------|---------------------|--|----|--|---|--|---|--|---|---|
| Forma zajęć   | Wykład (W) | Ćwiczenia w grupach |  |    |  |   |  |   |  |   |   |
|               |            | A                   |  | K  |  | L |  | S |  | P | E |
| Liczba godzin | 15         |                     |  | 15 |  |   |  |   |  |   |   |

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład uzupełniony prezentacją multimedialną.  
Dyskusje w grupie.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

|     | E – le ar ni ng | Gr y dy da kt yc zn e | Ć wi cz en ia w sz ko le | Z aj ę c ia te re no w e | Pr ac a la bo ra to ry na | Pr oj ek t in dy wi du al ny | Pr oj ek t gr up o w y | U dz iał w dy sk us ji | R e f e r a t | Pra ca pis em na | E gz a mi n us tn y | E gz a mi n pi se m ny | Inn e |
|-----|-----------------|-----------------------|--------------------------|--------------------------|---------------------------|------------------------------|------------------------|------------------------|---------------|------------------|---------------------|------------------------|-------|
| W01 |                 |                       |                          |                          |                           |                              |                        | -                      | x             |                  |                     | x                      | x     |
| W02 |                 |                       |                          |                          |                           |                              |                        | -                      | x             |                  |                     | x                      | x     |
| W03 |                 |                       |                          |                          |                           |                              |                        | -                      | x             |                  |                     | x                      | x     |

|     |  |  |  |  |  |  |  |   |   |  |  |   |   |
|-----|--|--|--|--|--|--|--|---|---|--|--|---|---|
| U01 |  |  |  |  |  |  |  | X | X |  |  | X | X |
| U02 |  |  |  |  |  |  |  | X | X |  |  | X | X |
| U03 |  |  |  |  |  |  |  | X | X |  |  | X | X |
| K01 |  |  |  |  |  |  |  | X | X |  |  | X | X |
| K02 |  |  |  |  |  |  |  | X | X |  |  | X | X |

Kryteria oceny:

| Efekty kształcenia    | Na ocenę 2 student:                                                                                                                                                    | Na ocenę 3 student:                                                                                                                                                | Na ocenę 4 student:                                                                                                                                                | Na ocenę 5 student:                                                                                                                                                |
|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wiedza                | NIE potrafi wyjaśnić terminów, zdefiniować pojęć i omówić problemów kognitywistyki.                                                                                    | w 55 % potrafi wyjaśnić terminy, zdefiniować pojęcia i omówić problemy kognitywistyki.                                                                             | w 75 % potrafi wyjaśnić terminy, zdefiniować pojęcia i omówić problemy kognitywistyki.                                                                             | w 90 % potrafi wyjaśnić terminy, zdefiniować pojęcia i omówić problemy kognitywistyki.                                                                             |
| Umiejętności          | NIE potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać swojej wiedzy z zakresu kognitywistyki; NIE potrafi zająć własnego stanowiska, argumentować i dyskutować. | W 55 % potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać swoją wiedzę z zakresu kognitywistyki; potrafi zająć własne stanowisko, argumentować i dyskutować. | W 75 % potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać swoją wiedzę z zakresu kognitywistyki; potrafi zająć własne stanowisko, argumentować i dyskutować. | W 90 % potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać swoją wiedzę z zakresu kognitywistyki; potrafi zająć własne stanowisko, argumentować i dyskutować. |
| Kompetencje społeczne | NIE potrafi być gotowy do zrozumienia zagadnienia/ problemu                                                                                                            | być nieustannie gotowy do zrozumienia zagadnienia/ problemu                                                                                                        | być nieustannie gotowy do zrozumienia zagadnienia/ problemu                                                                                                        | być nieustannie gotowy do zrozumienia zagadnienia/ problemu                                                                                                        |

|       |                                                                                                                                                                 |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Uwagi | Jedna nieobecność w trakcie kursu – bez konsekwencji. Większa absencja skutkuje koniecznością przygotowania dodatkowych zadań, wyznaczonych przez prowadzącego. |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

|    |                                                                                                |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Powstanie i rozwój <i>cognitive science</i> . Pierwsza i druga rewolucja w naukach o poznaniu. |
| 2. | Poziomy badania umysłu: biochemiczny, neuronalny, psychiczny i społeczny.                      |
| 3. | Podstawowe problemy procesów poznawczych i emocjonalnych.                                      |
| 4. | Myślenie i narzędzia myślenia – pojęcia, reprezentacje, przekonania.                           |
| 5. | Świadomość – definicje, problemy, teorie.                                                      |
| 6. | Kognitywistyka – jej nadzieje i problemy.                                                      |

Wykaz tekstów na ćwiczenia

|    |                                                                                              |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Bremer, J. (2005). <i>Przewodnik po kognitywistyce</i> . Kraków: Universitas.                |
| 2. | Duch, W. (2001). Czym jest kognitywistyka. <i>Zagadnienia Naukoznawstwa</i> , 37(1-2), 3–28. |

3. Nęcka, E. (1994). *Psychologia poznawcza*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Gärdenfors, P. (2008). *Jak Homo stał się sapiens*. (M. Chojnacki, tłum.). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (oryg. *How Homo Became Sapiens*, 2003).
5. LeDoux, J. (2002). *Synaptic Self: How Our Brains Become Who We Are*. New York: Viking.
6. Nagel, T. (1974). What is it like to be a bat? *The Philosophical Review*, 83(4), 435–450.
7. Dennett, D. C. (1991). *Świadomość wyjaśniona*. (P. Amsterdamski, tłum.). Warszawa: Wydawnictwo CIS. (oryg. *Consciousness Explained*, 1991).
8. Chalmers, D. J. (1996). *Świadomy umysł. W poszukiwaniu teorii fundamentalnej*. (A. Chmielewski, tłum.). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. (oryg. *The Conscious Mind*, 1996).
9. Ramachandran, V. S. (2000). The evolution of language and the neurology of syntax: A personal view. In Y. Haruki, I. Suzuki & Y. Takahashi (red.), *Proceedings of the 4th Conference of the International Association for the Study of Attention and Performance*. Tokyo: Keio University Press.
10. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metafory w naszym życiu*. (T. P. Krzeszowski, tłum.). Warszawa: PIW. (oryg. *Metaphors We Live By*, 1980).
11. Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence. *Mind*, 59(236), 433–460.
12. Searle, J. R. (1992). *Umysł, mózg i nauka*. (T. Baszniak, tłum.). Warszawa: PIW. (oryg. *Mind, Brain, and Science*, 1984).
13. Damasio, A. R. (1994). *Błąd Kartezjusza. Emocje, rozum i ludzki mózg*. (M. Karpiński, tłum.). Poznań: Dom Wydawniczy Rebis. (oryg. *Descartes' Error: Emotion, Reason, and the Human Brain*, 1994).

#### Wykaz literatury podstawowej

Chlewiński, Z., *Umysł. Dynamiczna organizacja pojęć*, PWN, Warszawa 1999.  
 Pinker, S., *Jak działa umysł*, Książka i Wiedza, Warszawa 2002.  
 Searle, J.R., *Umysł. Krótkie wprowadzenie*, Rebis, Poznań 2010.  
 Stafford T., Webb, M., *100 sposobów na zgłębienie tajemnic umysłu*, Helion, Gliwice 2006.  
 Tadeusiewicz, R., red., *Neurocybernetyka teoretyczna*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2009.

#### Wykaz literatury uzupełniającej

Anderson, J.R., *How Can the Mind Occur in the Physical Universe?*, Oxford University Press, Oxford 2007.  
 Dąbrowski, A., Emocje. W poszukiwaniu antyesencjalistycznego ujęcia, *Etyka* 59, 1/2020.  
 Dąbrowski, A., Ucieleśnione poznanie – założenia, tezy i wyzwania, *Argument: Biannual Philosophical Journal*, 11, 1/2021, s. 13–32.  
 Bechtel, W., *Mental Mechanisms: Philosophical Perspectives on Cognitive Neurosciences*, New York: Routledge, New York 2008. Bechtel, W., Graham, G., (red.), *Companion to Cognitive Science*, Blackwell, Oxford 1998.  
 Bermúdez, J. L., *Cognitive Science: An Introduction to the Science of the Mind*, 2nd edition,

Cambridge University Press, Cambridge 2014.  
 Boden, M. A., *Mind as Machine: A History of Cognitive Science*, Oxford: Clarendon, Oxford 2006.  
 Clark, A., *Mindware. A Introduction to the Philosophy of Cognitive Science*, Oxford University Press, Oxford 2001.  
 Miłkowski, M., *Explaining the Computational Mind*, MIT Press, Cambridge, MA 2013.  
 Sobel, C. P., *The Cognitive Sciences: An Interdisciplinary Approach*, Mayfield, Mountain View, CA 2001.  
 Miłkowski, M., Poczobut, R., (red.), *Analityczna metafizyka umysłu*, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2006.  
 Sun, R., (red.), *Cambridge Handbook of Computational Psychology*, Cambridge University Press, Cambridge 2008.  
 Von Eckardt, B., *What is Cognitive Science?*, MIT Press, Cambridge MA 1993.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

|                                                            |                                                                                                        |    |
|------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi                    | Wykład                                                                                                 | 15 |
|                                                            | Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)                                                          | 15 |
|                                                            | Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym                                                      | 10 |
| Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi    | Lektura w ramach przygotowania do zajęć                                                                | 20 |
|                                                            | Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu | 10 |
|                                                            | Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)                                |    |
|                                                            | Przygotowanie do zaliczenia                                                                            | 20 |
| Ogółem bilans czasu pracy                                  |                                                                                                        | 90 |
| Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika |                                                                                                        | 4  |